

DECIZIE

03 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All” împotriva lui Artur Babenco cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 19 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 07 martie 2018, prin intermediul poștei (f.d.21), Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Artur Babenco solicitând încasarea datoriei în mărime de 2783,22 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1200 de lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei.

Prin hotărârea din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Credits 2 All” împotriva lui Artur Babenco cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

La 02 ianuarie 2019, SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri.

Prin încheierea din 19 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, privind repunerea în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a restituit cererea de apel ca fiind depusă peste termenul legal.

La 26 aprilie 2019, prin intermediul poștei (f.d.66), SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 19 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea

recursului, casarea integrală a încheierii, repunerea în termenul de declarare a apelului, restituirea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a restituit cererea de apel motivând că apelantul urma să depună cererea de apel până la 29 noiembrie 2018. Totodată, a respins cererea de repunere în termenul de declarare a apelului, fără a lua în considerare că la materialele cauzei lipsește dovada recepționării hotărârii primei instanțe.

Recurentul a precizat că la depunerea cererii de chemare în judecată a solicitat examinarea cauzei în lipsă cu remiterea copieii hotărârii. De hotărârea primei instanțe din 29 octombrie 2018 a luat cunoștință la 19 decembrie 2018, deși, instanța era obligată în conformitate cu art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă să o expedieze în decurs de 5 zile. Astfel, a fost în imposibilitate de a depune apelul în termen de 30 de zile, ceea ce constituie repunere în termen prin prisma art. 13 CEDO-dreptul la un recurs efectiv. Or, termenul de declarare a apelului a început a curge de la 20 decembrie 2018, data imediat următoare primirii dispozitivului hotărârii și urma să expire la 20 ianuarie 2019, iar apelul declarat la 02 ianuarie 2019, este în interiorul termenului.

Cu referire la prevederile art. 110, art.111 alin.(3) Cod de procedură civilă și în circumstanțele expuse, recurentul a opinat că instanța de apel greșit a susținut că apelantul nu a motivat repunerea în termenul de declarare a apelului, în situația în care a fost în imposibilitate de a îndeplini în termen actul de procedură.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 19 aprilie 2019, iar SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a depus cererea de recurs la 26 aprilie 2019, prin intermediul poștei (f.d.66), ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov și va casa încheierea contestată cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 19 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, privind repunerea în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a restituit cererea de apel ca fiind depusă peste termenul legal (f.d.56-58).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În acest context, Colegiul notează că instanța de apel la restituirea cererii de apel în temeiul de drept citat, a conchis că apelantul a omis nejustificat termenul de declarare apelului în conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, prin ce se impune restituire apelului ca fiind tardiv.

Totodată, a reținut că solicitarea reclamantului de examinare a cauzei în lipsa sa, nu poate fi apreciată ca o circumstanță care justifică depunerea cererii de apel peste termenul legal.

Inițial Colegiul consideră necesar de a cita normele de drept procedural ce vizează termenul de declarare a apelului, soluționarea cererilor de repunere în termen, inclusiv și normele ce reglementează termenele de procedură corelându-le cu situația de fapt.

Subsecvent, art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează expres că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul reiterează că hotărârea contestată cu apel a fost pronunțată la data de 29 octombrie 2018 de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru (f.d.45).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

La caz, SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, la 02 ianuarie 2019, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri (f.d.47-48).

De altfel, legislația procesuală reglementează posibilitatea repunerii în termen în îndeplinirea unui act de procedură, la caz, exercitarea căii de atac-apelul prin formularea unei cereri în acest sens, chiar și în conținutul cererii de apel, ceea ce și a fost realizat de către SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov. Or, în cererea de apel înregistrată la 02 ianuarie 2019, una dintre solicitări constituie repunerea în termenul de declarare a apelului.

Art. 362 alin.(3) Cod de procedură civilă stipulează că repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu prevederile art. 116 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care

nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Colegiul precizează că pentru a justifica omiterea termenului de declarare a apelului împotriva hotărârii din 29 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, apelantul/recurentul a invocat că, deși, a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, dispozitivul hotărârii pronunțat în lipsa sa, i-a fost expediat contrar prevederilor art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, peste un termen de 50 de zile. Însă de rând cu faptul că de către instanța de apel nu a fost reținută solicitarea reclamantului de examinare în lipsa sa a cauzei ca o circumstanță ce justifică depunerea cererii de apel în afara termenului legal, instanța de apel contrar prevederilor legale a examinat cererea de repunere în termen a apelului în absența participanților la proces.

În acest sens, Colegiul punctează că art. 369 alin. (1¹) Cod de procedură civilă statuează că asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces. Instanța de apel poate convoca participanții la proces în ședință prealabilă doar în cazul stabilit la alin.(1) lit. b).

Deși, dispoziția legală citată a fost completată prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 05 aprilie 2018, în vigoare din 01 iunie 2018, fiind o normă în vigoare la data exercitării de către SRL „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a căii de atac-apelul și respectiv formularea cererii de repunere în termen, instanța de apel a eludat prevederile art. 116 alin. (2) Cod de procedură civilă care prevăd că cererea de repunere în termen se examinează în ședință de judecată, iar participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Or, această normă de drept procesual este în vigoare și stabilește imperativ necesitatea comunicării participanților la proces despre locul, data și ora ședinței de judecată numită pentru examinarea cererii de repunere în termen.

Adițional Colegiul învederează că citarea părților este un act procedural de importanță majoră în desfășurarea procesului civil cu toate etapele acestuia, a cărui îndeplinire are ca scop înștiințarea părților asupra termenului la care sunt chemate să se înfățișeze în fața organului de jurisdicție investit cu soluționarea problemei ridicate în cererile depuse, pentru a-și formula apărările și susținerile referitoare la obiectul ce urmează a fi supus dezbaterilor judiciare la acea etapă a procesului, în condițiile în care înștiințarea părților este obligatorie, situație specifică la cazul din speță. Or, astfel se asigură transpunerea în practică a două principii fundamentale ale procesului civil și anume: principiul dreptului la apărare și cel al contradictorialității dezbaterilor.

Astfel, instanța de apel urma să convoace participanții la proces la soluționarea cererii de repunere în termenul de declarare a apelului, deoarece în conformitate cu art. 3 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege.

În această ordine de idei, pornind de la faptul că instituția repunerii în termen este reglementată de o normă de drept directă-art. 116 Cod de procedură civilă, inclus în Capitolul IX-termenele de procedură, în vigoare și în prezent, la soluționarea cererii de repunere în termen urmează a fi aplicate direct prevederile art. 116 alin.(2) Cod de procedură civilă.

În consecință, Colegiul conchide că instanța de apel urma să citeze participanții la proces la soluționarea cererii de repunere în termen a apelului, obligație ce rezultă din dispoziția art. 116 Cod de procedură civilă, care și reglementează instituția repunerii în termen. Or, instanța de apel a ignorat această prevedere legală, prin ce se impune casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, asigurând participarea la proces a participanților prin înștiințarea acestora prin mijloacele legale de comunicare despre data și locul unde se vor îndeplini actele procedurale, în special, a actelor care cer prezența părților litigante sau respectarea înștiințării legale a acestora.

Concomitent Colegiul relevă că jurisprudența națională denotă că examinarea cererilor de repunere în termenul de declarare a apelului se realizează cu înștiințarea participanților la proces despre data, ora și locul ședinței de judecată în contextul prevederilor art. 116 alin. (2) Cod de procedură civilă. Or, instanța de recurs în jurisprudența sa menține poziția instanței emitente în ceea ce vizează examinarea cererii de repunere cu citarea părților.

În altă ordine de idei, menținerea încheierii contestate în circumstanțele relevate, nu ar duce decât la încălcarea dreptului la un proces echitabil prevăzut la art.6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care înglobează și dreptul de acces la justiție.

Art.20 din Constituție consacră principiul accesului liber la justiție. Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Un drept general, care garantează persoanelor accesul liber la justiție, este dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care afectează drepturile legitime ale persoanelor.

De altfel, Constituția, precum și Codul de procedură civilă, oferă părților dreptul de a iniția personal acte procesuale și de a-și realiza drepturile procedurale printr-o modalitate opțională în toate fazele procesului, atât în instanța de fond, cât și în instanțele de apel și de recurs, aspect ce rezultă și din principiul disponibilității.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Or, normele procesuale au drept obiectiv să asigure exercitarea dreptului la un proces echitabil și că la elaborarea unor astfel de reglementări legiuitorul se bucură de o anumită marjă de apreciere, cu condiția ca aceste reglementări să nu aducă atingere însăși substanței dreptului.

Mai mult, în situația reglementării legale a condițiilor de exercitare a unui drept – subiectiv sau procesual, valorificarea acestuia nu poate fi restrânsă de către o instanță, deoarece de rând cu faptul că este încălcată norma legală, se aduce atingere și drepturilor părților litigante.

Aici Colegiul consideră necesar de a cita ca fiind pertinente și prevederile art. 26 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei. Egalitatea părților în drepturile procedurale este

garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Pornind de la respectarea dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, promovat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. În caz contrar partea apelantă ar fi lipsită de posibilitatea de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Din considerentele expuse, în situația în care instanța de apel a admis încălcarea normelor de drept procedural la adoptarea încheierii contestate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa încheierea instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel pentru soluționarea cererii de repunere în termen.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All”, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

Se casează încheierea din 19 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Credits 2 All” împotriva lui Artur Babenco cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel pentru soluționarea cererii de repunere în termen.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh